

Sygn. akt VIII C 554/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2015 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia S.R. Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: sekr. sąd. Anna Zuchora

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2015 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w G.

przeciwko M. T.

z udziałem Prokuratora Prokuratury Rejonowej Ł. w Ł.

o zapłatę 503,13 zł

oraz

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w G.

przeciwko M. T.

z udziałem Prokuratora Prokuratury Rejonowej Ł. w Ł.

o zapłatę 6.357,62 zł

1) oddała oba powództwa;

2) zasądza od powoda (...) Spółki Akcyjnej w G. na rzecz pozwanej M. T. kwotę 1.476 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

3) nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 986 zł (dziewięćset osiemdziesiąt sześć złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt VIII C 554/13

UZASADNIENIE

W dniu 14 sierpnia 2012 roku powód (...) Spółka Akcyjna w G. wytoczył przeciwko pozwanej M. T. w elektronicznym postępowaniu upominawczym (sygn. VI Nc-e 1495091/12) powództwo o zapłatę kwoty 503,13 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym od kwoty 399,39 zł od dnia 7 lipca 2012 roku do dnia zapłaty oraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 13,74 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów sądowych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zawarł z pozwaną umowę pożyczki w kwocie 842,62 zł, którą pozwana zobowiązała się spłacić w czterdziestu tygodniowych ratach w wysokości po 22,85 zł każda, płatnych począwszy od czternastego dnia po dacie zawarcia umowy pożyczki, w każdym kolejnym tygodniu. Zgodnie z treścią zawartej z pozwaną umowy (§ 8 ust. 3), w przypadku braku terminowych wpłat powód miał prawo podjąć działania windykacyjne, zaś pozwana zobowiązywała się do zapłaty na rzecz powoda zryczałtowanych kosztów windykacji oraz kosztów korespondencji w łącznej kwocie 90 zł oraz w przypadku prowadzenia windykacji przez firmę zewnętrzną kosztów obsługi w wysokości 140 zł (suma kosztów nazywana dalej kosztami windykacji i obsługi). Pozwana dokonała wpłat w łącznej wysokości 500 zł, które zostały zaksięgowane w następujący sposób: 443,23 zł na poczet kapitału, 56,77 zł na poczet odsetek umownych należnych powodowi od daty zawarcia umowy pożyczki do dnia postawienia wierzytelności w stan wymagalności. Wpłaty pozwanej nie pokryły kosztów windykacji i obsługi. Z uwagi na niedokonywanie przez pozwaną wpłat zgodnie z warunkami umowy, powód w dniu 9 maja 2012 roku wezwał pozwaną listownie do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, a następnie w dniu 31 maja 2012 roku złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki z zachowaniem trzydziestodniowego terminu wypowiedzenia. Tym samym niezapłacona należność stała się wymagalna z dniem 7 lipca 2012 roku. Należności tej do dnia wytoczenia powództwa pozwana nie uregulowała. Powód wskazał ponadto, iż żądanie odsetek maksymalnych od daty postawienia wierzytelności w stan wymagalności od kwoty 339,39 zł znajduje swoje uzasadnienie w treści § 8 ust. 1 umowy zawartej z pozwaną. **(pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym k. 2-4)**

W dniu 20 września 2012 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w sprawie VI Nc-e (...) nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę dochodzoną pozvem wraz z kosztami procesu.

Pozwana zaskarżyła nakaz zapłaty sprzeciwem, wskutek czego utracił on moc w całości. W uzasadnieniu wskazała, że powód udzielił jej pożyczki mając świadomość jej złej sytuacji materialnej, jak również tego, iż leczy się ona psychiatrycznie. Dodała, że brak spłaty pożyczki wynikał z jej złej sytuacji materialnej. Podniosła, że nie otrzymała żadnego wezwania do zapłaty przez wypowiedzeniem umowy ani wypowiedzenia umowy pożyczki.

Postanowieniem z dnia 5 listopada 2012 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwu i utratę mocy nakazu zapłaty w całości oraz przekazał rozpoznanie przedmiotowej sprawy tutejszemu Sądowi. Po przekazaniu sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą VIII C 554/13. **(nakaz zapłaty w e.p.u. k. 5, sprzeciw k. 5v, postanowienie k. 8v)**

Następnie, po przekazaniu sprawy z e.p.u., powód uzupełnił brak pozwu w terminie. Pozvem złożonym na urzędowym formularzu, jak również w odpowiedzi na sprzeciw, powód podtrzymał powództwo w całości. Przyznał, że w chwili zawierania umowy pożyczki znał sytuację materialną pozwanej, jednakże z uwagi na wcześniejsze wywiązywanie się przez pozwaną z zaciągniętych u niego zobowiązań finansowych, brak było podstaw do odmowy udzielenia pozwanej kolejnej pożyczki. **(pozew k. 12-13, odpowiedź na sprzeciw k. 20-21)**

W dniu 19 marca 2013 roku powód (...) Spółka Akcyjna w G. wytoczył przeciwko pozwanej M. T. w elektronicznym postępowaniu upominawczym (sygn. VI Nc-e 617806/13) kolejne powództwo, którym wniósł o zapłatę kwoty 6.357,62 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym od kwoty 5.955,80 zł od dnia 16 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty oraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 311,82 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także wniósł o zasądzenie kosztów sądowych i kosztów przewoźni ecard.

W uzasadnieniu powód podniósł, że pozwana zaciągnęła u powoda pożyczkę w kwocie 6.504,68 zł, zobowiązując się do jej spłaty w pięćdziesięciu tygodniowych ratach w wysokości po 143,41 zł każda, płatnych począwszy od czternastego dnia po dacie zawarcia umowy pożyczki, w każdym kolejnym tygodniu. Pozwana dokonała wpłat w łącznej wysokości 720 zł, które zostały zaksięgowane w następujący sposób: 548,88 zł na poczet kapitału, 171,12 zł na poczet odsetek umownych należnych powodowi od daty zawarcia umowy pożyczki do dnia postawienia wierzytelności w stan

wymagalności. Wpłaty pozwanej nie pokryły kosztów windykacji oraz korespondencji. Z uwagi na niedokonywanie przez pozwaną wpłat zgodnie z warunkami umowy, powód w dniu 13 kwietnia 2012 roku wezwał pozwaną do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, a następnie w dniu 9 maja 2012 roku złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki z zachowaniem trzydziestodniowego terminu wypowiedzenia. Tym samym niezapłacona część należności stała się wymagalna z dniem 15 czerwca 2012 roku. Należności tej do dnia wytoczenia powództwa pozwana nie uregulowała. **(z akt sprawy VIII C 2005/13: pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym k. 2-4)**

W dniu 29 marca 2013 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w sprawie VI Nc-e (...) nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę dochodzoną pozwem wraz z kosztami procesu.

Pozwana zaskarżyła powyższy nakaz zapłaty sprzeciwem, wskutek czego utracił on moc w całości. Pozwana zaprzeczyła, aby kiedykolwiek zawierała z powodem pożyczkę opiewającą na kwotę oznaczoną w treści pozwu.

Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2013 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwu i utratę mocy nakazu zapłaty w całości oraz przekazał rozpoznanie przedmiotowej sprawy do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi. Po przekazaniu sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą VIII C 2005/13. **(z akt sprawy VIII C 2005/13: nakaz zapłaty w e.p.u. k. 5, sprzeciw k. 6v-7, postanowienie k. 9v)**

Pozwem złożonym na urzędowym formularzu, jak również w odpowiedzi na powyższy sprzeciw, powód podtrzymał powództwo w całości. Wskazała, że pod przedmiotową umową pożyczki znajdują się cztery podpisy pozwanej, co dezawuuje podnoszone przez nią zarzuty, jakoby umowy takiej nie zawierała. **(z akt sprawy VIII C 2005/13: pozew k. 13-14, odpowiedź na sprzeciw k. 21-22)**

W odpowiedzi na pozew złożonej do sprawy VIII C 554/13 pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu M. T. zakwestionowała, aby zawierała z powodem umowę pożyczki opiewającą na kwotę 842,62 zł, ponadto wskazała, że w ramach umowy, którą zawarła, została objęta ubezpieczeniem na wypadek całkowitej niezdolności do pracy lub długotrwałej choroby, które to przesłanki zostały przez nią spełnione.

Tożsame stanowisko procesowe pozwana zajęła w odpowiedzi na pozew złożonej do sprawy VIII C 2005/13. Powtórzyła, że nie zawierała z powodem umowy pożyczki opiewającej na kwotę 6.504,68 zł, dodając, iż umowa pożyczki załączona przez stronę powodową nie była w jej obecności wypełniana. Zaznaczyła, że przedstawiciele powoda zawierali z klientami umowy in blanco, które były podpisywane w różnych miejscach. Ponadto pozwana zakwestionowała zasadę naliczania odsetek, powołała się również na fakt objęcia umowy pożyczki ubezpieczeniem. **(odpowiedź na pozew k. 30-31, z akt sprawy VIII C 2005/13: odpowiedź na pozew k. 27-28)**

W odpowiedzi na zarzuty pozwanej zgłoszone do sprawy VIII C 2005/13 powód podtrzymał powództwo w całości. Powtórzył, że przedmiotowa umowa została przez pozwaną podpisana, akcentując przy tym, iż ewentualne podpisanie przez pozwaną umowy in blanco nie może obciążać strony powodowej. Odnośnie pozostałych zarzutów pozwanej wskazał, że zasady naliczania odsetek wynikają wprost z warunków umowy, miejsce zawarcia umowy zostało oznaczone w jej treści jako Ł., z kolei fakt ziszczenia się wypadku ubezpieczeniowego nie został przez pozwaną dowiedziony. Pozwana nie wnosila również o wszczęcie procedury skutkującej odpowiedzialnością finansową ubezpieczyciela. **(z akt sprawy VIII C 2005/13: pismo procesowe powoda k. 35-36)**

Na rozprawie w dniu 4 września 2013 roku w sprawie o sygn. VIII C 554/13, ustanowiony przez pozwaną niezawodowy pełnomocnik wniósł o oddalenie powództwa w całości. Wskazał, że pozwana leczy się psychiatrycznie, nie jest jednak ubezwłasnowolniona. Odnośnie umowy z dnia 19 października 2011 roku podniósł, że nie zawiera ona numeru, wszystkich podpisów pozwanej, ponadto z jej tytułu pozwana nie otrzymała żadnych pieniędzy. Pełnomocnik powoda

na rozprawie nie stawił się. Tożsame stanowisko pełnomocnik pozwanej zajął na rozprawie w dniu 12 marca 2014 roku, wnosząc nadto o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychiatry. **(protokół rozprawy k. 43-44, k. 69-70)**

Pismem z dnia 11 września 2013 roku swój udział w sprawie prowadzonej za sygn. VIII C 554/13 zgłosił Prokurator Prokuratury Rejonowej Ł. w Ł.. Prokurator przyłączył się także do postępowania w sprawie VIII C 2005/13. **(pismo k. 45, z akt sprawy VIII C 2005/13: zgłoszenie udziału w sprawie k. 55)**

W toku dalszego postępowania w sprawie VIII C 2005/13 strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska oraz argumentacje w sprawie. **(z akt sprawy VIII C 2005/13: pismo procesowe pozwanej k. 38-39, k. 52-53, protokół rozprawy k. 43-44, k. 55-56, pismo procesowe powoda k. 46)**

Postanowieniem z dnia 6 maja 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, na podstawie art. 219 k.p.c., połączył w jednym postępowaniu – do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia – sprawę o sygn. VIII C 2005/13 ze sprawą VIII C 554/13, postanawiając prowadzić dalej obie sprawy pod sygn. VIII C 554/13 (sprawa wcześniej wszczęta i zarejestrowana). **(z akt sprawy VIII C 2005/13: postanowienie k. 59)**

Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2014 roku referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi ustanowił dla pozwanej pełnomocnika z urzędu (w obu połączonych sprawach), którego wyznaczył (...) w Ł.. **(postanowienie k. 183, pismo k. 184 i k. 193)**

Na rozprawie w dniu 13 stycznia 2015 roku pełnomocnik powoda nie stawił się. Pełnomocnik pozwanej podtrzymał stanowisko wyrażone w sprawie. Prokurator pozostawił powództwo do uznania Sądu. **(protokół rozprawy k. 191-192)**

W piśmie procesowym z dnia 10 lutego 2015 roku oraz na rozprawie w dniu 24 lutego 2015 roku pełnomocnik pozwanej z urzędu wniósł o oddalenie powództwa w całości. Wskazał, że powód nie udowodnił swoich roszczeń, w szczególności nie wykazał, że pozwana nie spłaciła rat pożyczek. Podniósł ponadto, że spłata pożyczek odbywała się poza miejscem zamieszkania pozwanej, druga umowa pożyczki została podpisana in blanco, a pozwanej z jej tytułu nie wypłacono żadnych pieniędzy. Prokurator na rozprawie zajął stanowisko jak dotychczas. **(pismo procesowe pełnomocnika pozwanej k. 194-195, protokół rozprawy k. 201-202)**

W piśmie procesowym z dnia 17 marca 2015 roku powód podniósł, że harmonogram spłaty rat pożyczki jest wydawany pożyczkobiorcy przy zawieraniu umowy i pożyczkodawca nie pozostaje w jego posiadaniu po zawarciu umowy. Jednocześnie wskazał, że o prawidłowości spłaty rat pożyczki świadczą księgowane wpłaty. **(pismo procesowe powoda k. 203-204)**

W toku dalszego postępowania pełnomocnik z urzędu pozwanej oraz prokurator podtrzymali dotychczasowe stanowiska w sprawie. **(protokół rozprawy k. 213-217, k. 224, k. 235-236, k. 239-243)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 października 2011 roku pozwana M. T. zawarła z powodem (...) Spółką Akcyjną w G. umowę pożyczki gotówkowej nr (...), zgodnie z treścią której, pożyczkodawca zobowiązał się do udzielenia pożyczkobiorcy pożyczki gotówkowej w kwocie 842,62 zł, zaś pożyczkobiorca zobowiązywał się do jej spłaty wraz z odsetkami w łącznej wysokości 71,38 zł w 40 tygodniowych ratach po 22,85 zł każda, płatnych począwszy od czternastego dnia po dacie zawarcia umowy. W związku z zawartą umową pozwana była obowiązana uiścić opłatę wstępną w wysokości 42,13 zł za czynności związane z zawarciem umowy pożyczki. Ponadto pozwana skorzystała z fakultatywnej opcji obsługi pożyczki w miejscu zamieszkania, której koszt został ustalony na kwotę 218,49 zł oraz z fakultatywnego ubezpieczenia pożyczki, decydując się na 2 wariant ubezpieczenia, którego koszt wynosił 82 zł. Zgodnie z treścią umowy, wskazane koszty podlegały zapłacie „z góry”, wskutek czego pozwanej wypłacono kwotę 500 zł (§ 2-6 umowy).

W umowie zastrzeżono, że w razie zwłoki pożyczkobiorcy z zapłatą dwóch pełnych rat pożyczki wraz z odsetkami w terminie, pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia,

po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listownie do zapłaty całości niespłaconych należności wynikających z zawartej umowy oraz domagać się zapłaty odsetek za opóźnienie w zapłacie kwoty pożyczki według zmiennej stopy procentowej stanowiącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w skali roku (§ 8.1 umowy). W § 8.3 umowy strony zastrzegły, iż w celu uzyskania zapłaty przez pożyczkobiorcę zaległych należności pożyczkodawca podejmie działania windykacyjne niezależnie od zapłaty odsetek za opóźnienie, zaś pożyczkobiorca zobowiązuje się do zapłaty zryczałtowanych kosztów windykacji zaległych należności w kwocie 70 zł oraz kosztów korespondencji w kwocie 20 zł.

Przedmiotowa umowa została podpisana przez pozwaną, przy czym podpis ten został złożony w każdym przewidzianym przez pożyczkodawcę miejscu. **(dowód: umowa pożyczki gotówkowej k. 14-14v)**

Ponadto w dniu 17 stycznia 2012 roku pozwana M. T. zawarła z powodem (...) Spółką Akcyjną w G. drugą umowę pożyczki gotówkowej nr (...), zgodnie z treścią której, pożyczkodawca zobowiązał się do udzielenia pożyczkobiorcy pożyczki gotówkowej w kwocie 6.504,68 zł, zaś pożyczkobiorca zobowiązywał się do jej spłaty wraz z odsetkami w łącznej wysokości 665,82 zł w 50 tygodniowych ratach po 143,41 zł każda, płatnych począwszy od czternastego dnia po dacie zawarcia umowy. W związku z zawartą umową pozwana była obowiązana uiścić opłatę wstępną w wysokości 325,23 zł za czynności związane z zawarciem umowy pożyczki. Ponadto pozwana skorzystała z fakultatywnej opcji obsługi pożyczki w miejscu zamieszkania, której koszt został wyceniony na kwotę 1.563,45 zł oraz z fakultatywnego ubezpieczenia pożyczki, decydując się na 2 wariant ubezpieczenia za kwotę 816 zł. Zgodnie z treścią umowy, wskazane koszty podlegały zapłacie „z góry”, wskutek czego pozwanej wypłacono kwotę 3.800 zł (§ 2-6 umowy). Pozostałe postanowienia umowy, w tym dotyczące zasad naliczenia odsetek, naliczania kosztów windykacyjnych oraz jej wypowiedzenia były tożsame z postanowieniami umowy z dnia 19 października 2011 roku.

Również druga umowa została podpisana przez pozwaną, przy czym podpis ten został złożony w każdym przewidzianym przez pożyczkodawcę miejscu. **(dowód: z akt sprawy VIII C 2005/13:umowa pożyczki k. 15-15v)**

Zgodnie z treścią zawartych umów (§ 6.2) oraz obowiązującymi u powoda zasadami udzielania pożyczek, po zawarciu umowy pożyczkobiorca otrzymywał od przedstawiciela powoda harmonogram spłaty rat pożyczek, w treści którego odnotowywane były kolejne wpłaty dokonywane przez klienta. Harmonogram ten nie zawierał jednak terminów spłaty poszczególnych rat pożyczki, a jedynie adnotację o okresie, na jaki pożyczka została udzielona. Daty oraz miejsce spłaty poszczególnych rat pożyczki pożyczkobiorca ustalał na bieżąco z przedstawicielem powoda. Ustaleniom nie podlegały natomiast wysokości rat, w praktyce bowiem klient wpłacał kwotę, którą aktualnie dysponował. Harmonogram, o którym mowa wyżej, był przy tym wystawiany wyłącznie w jednym egzemplarzu, który otrzymywał pożyczkobiorca. Potwierdzeniem wpłaty dla pożyczkodawcy była jedynie adnotacja czyniona przez jego przedstawiciela na specjalnych karteczkach, pod którą podpisywał się pożyczkobiorca. Karteczki te przedstawiciel powoda przekazywał następnie swojemu zwierzchnikowi. Kopia takiego potwierdzenia wpłaty nie była natomiast przekazywana pożyczkobiorcy. Spłaty pożyczki były dokonywane w różnych miejscach, w tym poza miejscem zamieszkania pożyczkobiorcy, m.in. w samochodzie oraz w miejscu pracy przedstawiciela powoda (w przedmiotowej sprawie - w kwaciarni).

Powód dopuszczał sytuację, w której pożyczkobiorca, posiadając zadłużenie z tytułu zawartej z nim umowy pożyczki, zawierał drugą umowę pożyczki. W takich przypadkach klientom proponowane były dwie opcje: pierwsza – klientowi udzielana była niewielka pożyczka – tzw. (...) (erka) – opiewająca na kwotę 300-500 zł, druga – klientowi udzielana była pożyczka w znacznie większej wysokości, aniżeli pierwotna, z której automatycznie spłacana była pierwsza pożyczka. Nie była natomiast możliwa sytuacja, w której zadłużony u powoda pożyczkobiorca otrzymywał drugą pożyczkę opiewającą na wyższą kwotę i z kwoty tej nie spłacał pierwotnej pożyczki. **(dowód: zeznania świadka K. W. k. 240-243, dowód z przesłuchania pozwanej k. 214-215 w zw. z k. 235v., k. 235v., zeznania świadka A. T. k. 215-216)**

Pismem z dnia 12 kwietnia 2012 roku powód wezwał pozwaną do spłaty zadłużenia wynikającego z umowy pożyczki zawartej w dniu 17 stycznia 2012 roku, a następnie, wobec braku spłaty, pismem z dnia 9 maja 2012 roku wypowiedział

pozwanej umowę pożyczki, o której mowa wyżej, z zachowaniem trzydziestodniowego okresu wypowiedzenia oraz wezwając do zapłaty w terminie 7 dni całości zadłużenia. Tożsame działania (pismami odpowiednio z dnia 9 maja 2012 roku i 30 maja 2012 roku) powód podjął z tytułu umowy pożyczki zawartej z pozwaną w dniu 19 października 2011 roku. **(dowód: wezwanie do zapłaty k. 15, wypowiedzenie k. 16, wykaz nadanych listów poleconych k. 17, z akt sprawy VIII C 2005/13: wezwanie do zapłaty k. 16, wypowiedzenie k. 17, wykaz nadanych listów poleconych k. 18)**

Do dnia wyrokowania pozwana nie uiściła na rzecz powoda kwot dochodzonych przedmiotowymi powództwami. **(okoliczności bezsporne)**

Sprawność intelektualna pozwanej M. T. jest w normie w stosunku do wieku życia (poniżej przeciętnej). U pozwanej stwierdzono zaburzenie osobowości, które jednak nie wpływało na proces decyzyjny pozwanej. W czasie zawierania umowy pożyczki z dnia 19 października 2011 roku oraz umowy pożyczki z dnia 17 stycznia 2012 roku pozwana miała zachowaną zdolność podjęcia świadomej, swobodnej decyzji i wyrażenia swojej woli. **(dowód: opinia sądowo psychiatryczna k. 119, opinia psychologiczna k. 130-133, uzupełniająca opinia sądowo-psychiatryczna k. 142)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których prawdziwość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony procesu. Podstawę ustaleń faktycznych stanowił również dowód z przesłuchania pozwanej, zeznania świadków A. T. i K. W. oraz dowód z pisemnych opinii biegłych psychiatry i psychologa.

Oceniając pisemne opinie biegłych sądowych, Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zawartych w ich treści wniosków, opinie te były bowiem rzetelne, jasne, logiczne oraz w sposób wyczerpujący objaśniające budzące wątpliwości kwestie. Wydając opinie biegli oparli się na zgromadzonym w aktach sprawy materiale dowodowym, w tym na dokumentacji medycznej z leczenia pozwanej, której zawartość biegli uwzględnili podczas opracowywania opinii. Wydanie opinii poprzedzało przy tym przeprowadzenie badania pozwanej, którego wyniki biegli uwzględnili przy formułowaniu wniosków końcowych opinii. Ponadto, w uzupełniającej opinii sądowo-psychiatrycznej – wbrew twierdzeniom strony pozwanej – biegły psychiatra uwzględnił treść opinii psychologicznej w zakresie, w jakim wskazywała ona na istnienie u pozwanej zaburzeń osobowości, kategorycznie stwierdzając, że stwierdzone zaburzenia nie noszą znamion hipomaniakalnych w przebiegu zaburzeń afektywnych dwubiegunowych, a tylko takie mogłyby stanowić podstawę do stwierdzenia u pozwanej stanu wyłączającego świadome albo swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie swojej woli w czasie zawierania przedmiotowych umów pożyczki.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Oba powództwa jako niezasadne podlegały oddaleniu w całości.

W przedmiotowej sprawie znajdują zastosowanie postanowienia umowy pożyczki z dnia 19 października 2011 roku oraz umowy pożyczki z dnia 17 stycznia 2012 roku zawartej pomiędzy stronami oraz przepisy Kodeksu cywilnego, w szczególności dotyczące umowy pożyczki (art. 720-724).

Zgodnie z treścią art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Z ustalonego przez Sąd stanu faktycznego jednoznacznie wynika, że pomiędzy pozwaną M. T. a powodem (...) Spółką Akcyjną w G. doszło w dniach 19 października 2011 roku i 17 stycznia 2012 roku do zawarcia dwóch ważnych umów pożyczki, na mocy których pozwana otrzymała oznaczoną w ich treści kwotę pieniężną, którą zobowiązała się spłacić w odpowiednio czterdziestu i pięćdziesięciu tygodniowych ratach. W powyższym zakresie Sąd nie podzielił zarzutów pozwanej, iż umowa z dnia 19 października 2011 roku została przez nią wyłącznie częściowo podpisana, umowa z dnia

17 stycznia 2012 roku została podpisana in blanco, a nadto, że pozwana z tytułu w/w umów nie otrzymała żadnych pieniędzy, nie znajdując one bowiem żadnego potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Rozważania w powyższym zakresie należy rozpocząć od wskazania, że powód załączył do akt sprawy obie umowy pożyczki, pod treścią których widnieje własnoręczny podpis pozwanej złożony w rubrykach „podpis pożyczkobiorcy”, którego prawdziwości strona pozwana nie podważała. Stosowna jawi się zatem konstatacja, że omawiane umowy zostały przez pozwaną podpisane. Sąd nie podzielił przy tym stanowiska pozwanej, jakoby umowy te mogły zostać podpisane in blanco, powyższe wprost wykluczyła bowiem K. W.. Świadek, będąca w przeszłości pracownikiem powodowej Spółki, złożyła obszernie zeznania na okoliczność zawierania umów z pożyczkobiorcami, relacjonując zapamiętane przez siebie fakty w sposób logiczny i spójny, brak było zatem podstaw do deprecjonowania ich wiarygodności. Istotnym jest przy tym podkreślenie, że podnoszone przez pozwaną fakty pozostają w opozycji do zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, trudną do wyobrażenia jest bowiem sytuacja, w której przedstawiciel powoda nie wypisuje umowy w zakresie jej relevantnych, z punktu widzenia ustalenia wysokości udzielanej pożyczki, elementów tłumacząc się, że pewne kwoty muszą zostać wyliczone przez księgową, a następnie – bez takiego wyliczenia – dokonuje wypłaty kwoty pożyczki. Jednocześnie za bezsporne uznać należy, że pożyczkobiorca, który nie otrzymał udzielonej pożyczki, podjąłby działania zmierzające do poinformowania pożyczkodawcę o takim stanie rzeczy, brak takiego działania ze strony pozwanej – w świetle nakreślonych przez nią okoliczności – należy zatem uznać za zastanawiający. Kończąc rozważania w omawianym zakresie zaakcentowania wymaga, że hipotetyczne podpisanie przez pozwaną umowy in blanco, zawieranej z powodem za pośrednictwem jego przedstawiciela, w sytuacji, gdy jak ustalił biegły psychiatra, M. T. miała zachowaną zdolność podjęcia świadomej albo swobodnej decyzji i wyrażenia swojej woli, nie może obciążać powoda, który na taki stan rzeczy nie miałby żadnego wpływu.

Niezasadny był również podnoszony przez pozwaną zarzut, że powód nie zwrócił się do ubezpieczyciela o wypłatę świadczenia odpowiadającego jej zadłużeniu. M. T. umknęła bowiem okoliczność, że powodowa Spółka nie była stroną umowy ubezpieczenia, a jedynie ubezpieczającym, w konsekwencji to na pozwanej, jako na osobie ubezpieczonej, ciążyła powinność poinformowania ubezpieczyciela o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego, czego jednak pozwana nie uczyniła. Sąd odmówił przy tym wiary twierdzeniom pozwanej, że zwracała się do ubezpieczyciela, od którego otrzymała jednak informację o nieopłacaniu składek przez powoda, M. T. nie przedstawiła bowiem żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń, co czyni je gołosłownymi.

Skuteczny okazał się natomiast zarzut pełnomocnika z urzędu pozwanej podważający zasadność dochodzonych pozwami roszczeń co do ich wysokości. Zgodnie z treścią przepisu art. 6 k.c., ciężar udowodnienia twierdzenia faktycznego spoczywa na tej stronie, która z tego twierdzenia wywodzi skutki prawne. W konsekwencji w przedmiotowej sprawie to powód winien udowodnić, że pozwana powinna zapłacić mu należności wskazane w treści pozwów w związku z zawartymi umowami pożyczki (to nie na pozwanej spoczywał ciężar udowodnienia tego, że nie jest zadłużona). Stosownie bowiem do treści art. 232 k.p.c., strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Oznacza to, że obecnie Sąd nie jest odpowiedzialny za wynik postępowania dowodowego, a ryzyko nieudowodnienia podstawy faktycznej żądania ponosi powód. Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie w pełni podziela zaś stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku (I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76), że rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności jeżeli strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). W przedmiotowej sprawie to zatem powód winien w sposób bezsporny wykazać, iż pozwaną obciąża z tytułu zawartych umów pożyczki określone zadłużenie, której to powinności powód jednak nie sprostał.

Rozważania w tym zakresie rozpocząć należy od przypomnienia, że zgodnie z zawartymi umowami, spłata rat pożyczek następowała na ręce przedstawiciela powodowej Spółki, który ów fakt odnotowywał, po pierwsze w treści

harmonogramu przekazywanemu pożyczkobiorcy przy podpisywaniu umowy, po drugie na specjalnych karteczkach, które następnie oddawał swojemu zwierzchnikowi. Adnotacje czynione na tychże karteczkach były zatem jedynym potwierdzeniem dla powoda, że raty pożyczki są spłacane we właściwych kwotach i terminach. Skoro zatem omawiane adnotacje stanowiły dla powoda jedyne źródło wiedzy na temat zadłużenia pozwanej, właściwym wydaje się wniosek, że powód chcąc dowieść zasadności żądania pozwów winien załączyć je w poczet materiału dowodowego. Konieczność ta jawiła się jako tym bardziej zasadna, że jak wynika z depozycji K. W., sposób spłaty pożyczki w praktyce znacznie odbiegał od założeń zakreślonych w treści umowy pożyczki. Pożyczkobiorcy decydowali bowiem nie tylko o terminach spłat, ale przede wszystkim o ich wysokości, co świadek wprost przyznała, stwierdzając „ile klient miał tyle wpłacał” (k. 240). W świetle powyższych okoliczności za oczywiste uznać należy, że wyliczenie realnego zadłużenia pożyczkobiorcy nie mogło być dokonane li tylko w oparciu o postanowienia umowy, tj. wyłączne ustalenie, ile rat, których wysokość była w umowie stała, nie zostało spłaconych, dokonywanie wpłat w terminach i kwotach odmiennych od oznaczonych w umowie miało bowiem istotny wpływ na wysokość takiego zadłużenia, już chociażby w zakresie należności odsetkowych. Niezłożenie przez powoda stosownych dokumentów (pisemnych adnotacji o dokonywanych przez pozwaną spłatach), pomimo, iż był on do tego wzywany przez Sąd, uniemożliwiało zatem nie tylko ustalenie wysokości zadłużenia pozwanej, ale także ustalenie metody, w oparciu o którą, zostało ono wyliczone (tj. czy w oparciu o założenia umowne, czy też w oparciu o realne wpłaty). Jednocześnie za niesporne uznać należy, że wysokości zadłużenia pozwanej nie mogą dowodzić ani zawarte z nią umowy pożyczki, opiewają one bowiem na zupełnie inne kwoty, aniżeli dochodzone przedmiotowymi pozwami, ani też wystawione przez powoda dokumenty w postaci wezwania do zapłaty oraz wypowiedzenia umowy. Tego rodzaju dokumenty nie mogą bowiem stanowić i nie stanowią dowodu na istnienie zadłużenia pozwanej. Są to tzw. dokumenty prywatne, których formalna moc dowodowa, jak stanowi art. 245 k.p.c., ogranicza się do domniemania, że zbywca (pierwotny wierzyciel) i nabywca złożyli oświadczenie nimi objęte. Tylko w takim zakresie dokumenty te nie budzą wątpliwości Sądu. Materialna moc dowodowa tych dokumentów, bez poparcia ich odpowiednimi dokumentami, z których wprost wynikałaby wysokość zadłużenia pozwanej i sposób jego wyliczenia, jest nikła.

Sądowi nie umknęła ponadto okoliczność, że jak wynika z zeznań K. W., powód dopuszczał możliwość udzielenia zadłużonemu u niego pożyczkobiorcy drugiej pożyczki, opiewającej na wyższą kwotę, aniżeli pierwsza pożyczka, li tylko w jednej sytuacji, mianowicie, gdy pożyczkobiorca wyrażał zgodę na spłatę pierwszego zobowiązania z drugiej udzielonej mu pożyczki. Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy uprawniony wydaje się wniosek, że pożyczka udzielona pozwanej w dniu 17 stycznia 2012 roku w wysokości 6.504,68 zł, a więc w wysokości ponad siedmiokrotnie przewyższającej kwotę pożyczki udzielonej pozwanej w dniu 19 października 2011 roku, wobec istnienia w dacie 17 stycznia 2012 roku jakiegoś zadłużenia pozwanej z tytułu pierwszej umowy pożyczki, winna zostać przeznaczona - w części odpowiadającej wysokości tego zadłużenia - na jego pokrycie, który to warunek, zgodnie z depozycjami powołanego wyżej świadka (pracującego dla powoda), był niezbędny do skutecznego udzielenia pozwanej drugiej pożyczki. To z kolei implikuje konstatację, że powództwo z dnia 14 sierpnia 2012 roku było niezasadne nie tylko co do wysokości, ale i co do zasady. Relevantnym jest przy tym zaznaczenie, że twierdzenia K. W. nie były poddawane w wątpliwość przez stronę powodową, nie stały również w opozycji do załączonych przez powoda dowodów. Jeszcze raz powtórzenia wymaga, że powód był wzywany do złożenia stosownych dokumentów, które umożliwiałyby weryfikację wskazanego w treści pozwów zadłużenia pozwanej, czego jednak nie uczynił.

Na marginesie należy w tym miejscu przytoczyć treść przepisu art. 207 § 6 k.p.c., zgodnie z którym Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie złożyła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Zgodnie z treścią powołanego powyżej przepisu zaniedbania strony w zakresie zgłoszenia na oznaczonym etapie postępowania twierdzeń i dowodów rodzą poważne konsekwencje, bowiem strona ta traci prawo ich powołania na późniejszym etapie postępowania.

W niniejszej sprawie uznać należy, iż to pierwsze posiedzenie przewidziane na rozprawę wyznaczało dla powoda ostateczny termin na zgłoszenie stosownych wniosków dowodowych, czego jednak powód nie uczynił. Konstatacji tej nie zmienia okoliczność, iż Kodeks postępowania cywilnego daje stronom możliwość przedstawienia nowych

dowodów w postępowaniu odwoławczym (art. 381 k.p.c.). Możliwość ta jest bowiem obostrzona określonymi warunkami - potrzeba powołania się na dany dowód musi się ujawnić już po zakończeniu postępowania przed Sądem pierwszej instancji - przy czym strona nie może skutecznie żądać ponowienia lub uzupełnienia dowodu w postępowaniu apelacyjnym li tylko dlatego, że spodziewała się korzystnej dla siebie oceny określonego dowodu przez Sąd pierwszej instancji (por. wyrok SN z dnia 10.07.2003 r., I CKN 503/01, LEX nr 121700; wyrok SN z dnia 24.03.1999 r., I PKN 640/98, OSNP 2000/10/389).

Na gruncie przedmiotowej sprawy uznać należy, że konieczność wykazania wysokości zadłużenia pozwanej istniała niewątpliwie już na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji, skoro wysokość ta stanowiła podstawę roszczenia dochodzonego niniejszym powództwem. Strona powodowa musiała mieć przy tym świadomość niedostatecznej mocy dowodowej złożonych do akt sprawy dokumentów, zwłaszcza, że od początku postępowania była ona reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, a nadto była wzywana do przedłożenia stosownych dokumentów, której to powinności jednak nie dopełniła.

Z powyższych względów, oba powództwa w przedmiotowej sprawie musiały podlegać oddaleniu, gdyż powód nie udowodnił, że oznaczone w treści pozwów zadłużenie realnie istnieje, nie udowodnił jego wysokości ani sposobu wyliczenia.

O obowiązku zwrotu kosztów procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik sprawy, na podstawie art. 98 k.p.c. Jej zastosowanie jest uzasadnione faktem, że żądania powoda zostały oddalone w całości.

Strona pozwana wygrała spór w 100 %, a powód przegrał w 100 %. Powód winien zatem zwrócić stronie pozwanej koszty niezbędne poniesione w celu obrony jej praw zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 122 § 1 k.p.c. w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2012 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. 2013, poz. 461, j.t.).

Koszty poniesione przez pozwaną wyniosły łącznie 1.467 zł i obejmowały koszty zastępstwa procesowego wykonywanego przez adwokata w kwocie 1.200 zł, powiększonej o stawkę podatku VAT (23%), jako że pomoc prawna była świadczona na rzecz pozwanej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu (§ 6 pkt 4 w zw. z § 2 ust. 3 cyt. rozporządzenia). Dlatego też powyższa kwota została zasądzona od powoda na rzecz pozwanej.

Na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 98 k.p.c., Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 986 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, na które złożyły się koszty wynagrodzenia biegłego psychologa (316 zł) oraz biegłego psychiatry (670 zł).

Z tych względów, orzeczono jak w sentencji.